

EDITORIAL

Atuhan an "kontra-insurhensiya" nga iskema para ha pasista nga diktadura

Nakambyo na an pangandam han rehimen Duterte agud tukuron an usa nga pasista nga diktadura. Maaram hiya nga kinahanglan dagmit nga umuswag an iya larang sakob han sumobra-kumulang usa katuig antes hiya maubusan han poder. Poyde niya pilion nga apurahon an plano nga bag-uhon an konstitusyon o diri ngani direkta nga ideklarar an balaud militar. Depende ini ha ipapasulong han mga pakigbisog han nasud o ha magin ladawan han mga ribalan han mga pampulitika nga barkadahan han naghahadi nga klase.

Ginpapamunuan yana ni Duterte an kun kunsiderahon usa nga hunta nga sibil-militar ha porma han gin-ngaranan nga National Task Force para kuno "tapuson an komunista nga armado nga sumpakiay." Pinaagi han NTF, ginpapadalagan yana ni Duterte ngan iya mga tauhan militar an bug-os nga gubyrno gamit an "kontra-insurhensiya" komo nakalambong nga poder. Naghahadi hira gamit an pwersa ngan panarhug nga diri

nagpapahigot ha mga balaud ngan proseso agud patangduon an ngatatanan ha tiraniya ni Duterte.

Ilarum han NTF ngan ha gintawag nga palisiya nga "bug-os-gubyrno", ginpapasunod ni Duterte an mga prayoridad ngan plano han ngatatanan nga ahensya han gubyrno ha mga katuyuanan nga kontra-insurhensiya han AFP. Kahuman tudlukon an masobra 60 nga hadto anay heneral ngan upisyal militar ha magkalain-lain nga bali-

"Atuhan...", *sundan ha paypay 2*

Red-tagging han rehimen, gindara ha Europe

PANIGAMNAN HAN NAGKUKUSOG nga pan-gigipit han rehimen US-Duterte an pagdayo han mga tinaglawas hini ha Europe agud igpaulang ha European Union (EU) ngan United Nations (UN) an pagpondo ha mga ligal nga institusyon nga arbitraryo nga ginngaranan nga mga "prente nga organisasyon han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP)."

Hadton ikaduha nga semana han Pebrero, naglibot ha mga nasud ha Europe an mga upisyal han Presidential Communications Operations Office, National Intelligence Coordinating Agency ngan an National Task Force to End Local Communist Armed Conflict. Naghangyo ini hira han pakig-estorya ha mga upisyal han EU ngan mga organisasyon nga naghatag han ayuda, ngan iginkampanya nga bawion o igdiri an paghatag

"Red tagging...", *sundan ha paypay 3*

"Atuhan...", *tikang ha paypay 1*

tang han burukrasya, iginhigot niya ha AFP an mga departamento han gubyrno, kaupod an mga ahensya sibil, ngan iginpailarum ini hira ha gamhanan nga impluwensya han militar. Ginhihimo ini hira nga hinaniban agud magserbe ha "nasyunal nga seguridad" han rehimen nga waray iba kundi an pagpapabilin ngan pagpapahilawig han burukrata-kapitalista ngan pasista nga rehimen Duterte.

Gintatarhug han AFP an mga lokal nga upisyal han gubyrno, tikang ha mga konseho ha barangay tubtub lupon ha prubinsya, agud magpagawas han mga pahayag ngan makigbuligay ha mga programa han militar, ha kahadlok nga i- "Red-tag" o markahan nga komunista ngan himuon nga target han AFP. An mga programa nga pankaupayan kuno ginhihimo la nga pantahub ha brutalidad han mga operasyon han AFP.

Bisan kun an deklarado nga katuyuanan han NTF "tapuson an armado nga sumpakiay," nakatutok an dako nga bahin han trabaho kontra ha mga ligal nga organisa-

syon nga narepresentar ha interes han magkadirudilain nga sektor, pati na an mga ahensya, panserbisyo nga institusyon ngan progresibo nga pampulitika nga personalidad. Labot ha mga trabahador, paraguma ngan iba pa nga batakan nga sektor, gin-iinitan hin tiupay ni Duterte ngan han iya mga alipures an mga mamarahayag, abogado, magtuturdo, kawani han gubyrno ngan mga tawo-ha-singbahan, labina adton mga grupo nga nasuson ha samwak nga abuso han mga pwersa panseguridad han estado.

Ha naglabay nga mga bulan, narunapulo nga aktibista ha bug-os nga nasud an gin-aresto hin waray mandamyento ngan igindetiner hin waray kaso. Mayda mga kaso nga an mga gindakop inkomunikado, ginhihikawan han ira katungod nga mabisita han abogado ngan pamilya agud piriton nga "makigbuligay" ha militar. Agud tagan-katadungan an iligal nga pitad, ginpagawas han AFP nga ini nga mga detenido "sumrender" bisan pa nga hira ginpriso ha mga bartolina militar.

Ginpagios ni Duterte an "legal cluster" han NTF agud padagmiton

an kaso para pormal nga kilal-on nga "terorista" an Partido ngan BHB ilarum han Human Security Act o "balaud kontra-terorismo" agud ipahamtang an magbug-at hini nga sirot kontra ha mga aktibista ngan iba pa nga kritiko han pasista nga rehimen.

Ginsugo liwat niya an NTF nga igduso an European Union (EU) ngan iba pa nga ahensya nga European nga ihunong an pagsuporta ha mga proyekto nga pankatilingban ha nasud sugad han mga eskoylahan nga Lumad nga pirit nga ginpagawas ni Duterte nga "eskoylahan ha pagpapahiaran" han BHB, ginpatamaan an EU ha "pagpundo ha terorismo."

Agud labaw nga parig-unon an NTF ginseseguro ni Duterte ngan han AFP nga adto la nga makigbuligay ha doktrina nga kontra-insurhensiya han rehimen an magdaug ha tiabot nga eleksyon. Bisan man nga gindiri an manginlabot ha eleksyon, aktibo nga nangangampanya an AFP kontra ha mga progresibo ngan kandidato nga kontra-Duterte pinaagi han pagmarka ha ira nga "simpatisador" han BHB o kun ha pagtarhug nga ig-upod hira ha hinimu-himo nga "narcolist." An bug-os nga Mindanao, nga aada na ilarum han balaud militar, igindeklara nga "election Red hotspot," nga naghahatag ha AFP han labaw nga gahum.

An pagpuyopoy ha ligal nga demokratiko nga kagiusan, nga ginbug-os han mga di-armado o dayag nga grupo nga sektoral, pati na mga ahensya o organisasyon nga pan-aktibista o may katuyuanan nga pankatilingban o pampulitika, usa ha yawe nga parte han iskema ni Duterte nga magpadig-on han usa nga pasista nga diktadura. Ha iya tantiya kun mapamingaw niya ini nga mga grupo, mapamingaw na liwat niya an ngatanan nga porma han oposisyon ngan mapabagsak an bug-os nga han-ay han mga pwersa nga kontrapasista ngan ha sugad mapupuo an hin-o man nga maayat ha iya larang.

Sugad kan Marcos an larang ni Duterte. Hadton 1972, igindeklara

"Atuhan...", *siundan ha paypay 3*

 <p>Bolyum L Ihap 6 Marso 21, 2019</p> <p>Igin-gagawas an <i>Ang Bayan</i> ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ngan Ingles.</p> <p>Nakarawat an <i>Ang Bayan</i> han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.</p> <p> instagram.com/progressiveviews</p> <p> @prwc_info</p> <p> fb.com/groups/prwcnewsroomv2</p> <p> cppinformationbureau@gmail.com</p>	<h2 style="text-align: center;">Gin-uunod</h2> <p>Editorial: Atuhan an "kontra-insurhensiya" nga iskema para ha pasista nga diktadura 1</p> <p><i>Red-tagging</i>, gindara ha Europe 1</p> <p>10-kaadlaw nga BKPM, iginlansar ha NCMR 4</p> <p>Natikagrabe nga krisis ha empleyo 5</p> <p>Padayon nga pagsirit han presyo han lana 6</p> <p>Mga trabahador, ginpirit magbul-iw han AFP 7</p> <p><i>Walk-out</i> han mga estudyante 7</p> <p>Adlaw han kababayin-an, ginhinumdom 7</p> <p>Mga Moro, biktima han militarisasyon 7</p> <p>Pakyas an gerra han US ha Afghanistan 8</p> <p>"Kontra-insurhensiya" ha Pilipinas 9</p>
<p style="text-align: center;">An <i>Ang Bayan</i> igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas</p>	

"Atuhan...", *tikang ha paypay 2*

an balaud militar agud kuno atuhan an mga tarhug han "Maoista nga rebelyon." Nagpapabilin ha poder hi Marcos tubtub 1986. Yana, iginpanarhug liwat ni Duterte an murto han komunismo (pati na gihapon an murto han terorismo) agud tagan-rason an pagpuyoy ha mga demokratiko nga katungod ha iya katu-yuanan nga pahilawigon ha poder an kalugaringon ngan an iya pamilya ngan igpadayon an ira burukrata-kapitalista nga pandambong ngan pagpapariko.

Kinahanglan nga pursigido nga atuhan han katawhan Pilipino an ambisyon ni Duterte nga magin dik-tador. Kinahanglan tugbangan an pintas han pangandam ni Duterte han doble nga tikos agud pakyason an iya plano. Diri hira angay mag-patarhug ha paggamit ni Duterte ngan han AFP han pwersa ngan terorismo han estado. Kinahanglan hira nga magyakan ngan atuhan an arbitraryo nga pagmamarka nga komunista o terorista. Kinahanglan pabatunon hi Duterte ngan an iya mga upisyal ha seguridad ha ngatanan nga pagtalapas ha tawhanon nga katungod ngan grabe nga pag-abuso ha gahum ilarum han sistema nga kontra-insurhensiya nga NTF. Kinahanglan nga paaningalon nira an panawagan nga patalsikon an pasista nga rehimen US-Duterte.

Kinahanglan hira nga magpursi-ge nga pakusgon ngan pahiluagon

an nagkakaurusa nga prente kontra ha tiraniya ni Duterte. Samtang pa-dayon an buwa nga gerra ha druga ni Duterte, an gerra agud agawon an tuna han katawhan Moro ngan an iya gerra han panmumuyoy ha bug-os nga nasud, labaw nga damo an napupukaw nga manindugan kontra ha pangabuso han iya mga pwersa militar ngan pulis. Samtang gintatalinguha ni Duterte nga igmo-nopolisa an gahum, labaw nga nag-uupay an kundisyon agud padig-u-non an pinakahiluag nga nagkakaurusa nga prente agud ihimulag ngan ibagsak an iya paghahadi.

Atubangan han direkta ngan diri direkta nga panmumuyoy, kinahanglan nga maisog, maungod, baltok ngan mahimuon nga depen-sahan ngan ig-insister han katawhan Pilipino an ira demokratiko nga mga katungod nga gin-garantiya-han ilarum han mga kumbensyon nga internasyunal, pati na ilarum han konstitusyon han 1987. Poyde hira mamiling han madadaupan nga ligal ha mga korte nga lokal o inter-nasyunal. Kadungan hini, kinahanglan nira pakusgon an ira sikreto nga kagiusan ngan butagtok nga poyde atrasan han mga aktibista o ginta-tarhug nga arestuhon o patayon ngan gamiton agud padayon hira nga makaato ha takna nga ig-imponer an butaray nga paghahadi militar.

Ha butnga han natikagrabe nga kamutangan sosyo-ekonomiko ngan pagbabale-waray ngan kainutilan

han rehimen nga atubangon an kaupayan han katawhan, kinahanglan magkaurusa an hiluag nga masa, maglansar han mga paggios ha mga komunidad, magtirok ha kampus, magwelga ha mga pabrika ngan magdemonstrasyon ha kakalsadahan agud igpahayag an ira mga ungara ngan atuhan an pagpapamingaw ha ira protesta.

Kinahanglan padayon nga maglansar an Bagong Hukbong Bayan (BHB) han mga taktikal nga opensi-ba ha bug-os nga nasud agud pakusgon an determinasyon han katawhan nga ipasulong an ira demokratiko nga pakigbisog. Kinahanglan maglansar han mga reyde ngan ambus an hukbong bayan, sugadman liwat an mga ispesyal nga operasyon nga partisano, nga nag-tatarget ha pinakalanong nga nangangabuso ha tawhanon nga katungod, diri la agud sirutan hira ha ira krimen, kundi agud igtanum liwat ha ira hunahuna nga diri hira poyde nga magpadayon ha pangangabuso hin waray kabaraydan.

Samtang ginduduso ni Duterte an iya ambisyon nga magin dik-tador, labaw niya nga iginpapakita ha katawhan an katukmaan ngan kadagmitan nga ipasulong an rebolusyunaryo nga armado nga pakigbisog. Labaw nga nag-uupay an sit-wasyon para ha mas dagmit nga paghiluag ngan pagkusog han BHB ngan mas dagmit nga pagsulong han gerra han katawhan. AB

"Red-tagging...", *tikang ha paypay 1*

han pondo ha mga organisasyon nga gin-ngaranan hini nga mga "prente han Partido Komunista ng Pilipinas" ngan nag-uundong han mga eskoylahan nga Lumad ha Mindanao. Kaupod hini nira an Karapatan, Rural Missio-naries of the Philippines (RMP) ngan IBON Foundation. Sigon ha tantiya han rehimen, nakakarawat an nasering nga mga organisasyon han masobra P70 milyon kada tuig tikang ha mga ahensya han EU. Ginpapabantayan li-wat han rehimen bisan an mga organisasyon ha Belgium nga nakikig-urusa ha mga progresibo nga kagiusan masa ha Pilipinas.

Makusog nga ginkundenar han RMP an malisyoso nga pagsusumpay han ira mga aktibidad ha Bagong Huk-bong Bayan ngan an pasangil nga iginsimang nira an nakakarawat nga pondo agud igpalit hin mga armas ngan magpapahira han mga batan-on nga Lumad para ha

BHB. Sigon kan Sr. Elenita Belardo, RGS, an natindog nga National Coordinator han RMP, an pagngaran ha ira komo mga "prente han PKP" naghatag han peligro ha mga misyunero, padi, madre ngan iba pa nga relihiyoso nga magin target han paglanat.

Dugang pa ni Sr. Belardo, an ira mga programa "na-katadong ha literasiya ngan numerasiya han kabataan nga Lumad, mga programa nga panginabuhin, *relief* ngan rehabilitasyon, pagpapahira ngan edukasyon para ha mga komunidad ha kabaryuhan agud magin hul-os an ira kinabuhin."

Nagsalawad naman han kaso an IBON ha National Security Agency ngan iginreklamo an ginhimo nga pag-ngaran ha institusyon ha pangaliskay. Gin-ayat hini an ahensya nga proybaran an ira akusasyon. AB

10-araw nga BKPM, iginlansar ha NCMR

Usa nga platon han mga Pula nga mangaraway an nakatangpos han 10-adlaw nga Batakang Kurso Pulitiko-Militar (BKPM) ha North Central Mindanao Region (NCMR) hadton Pebrero. Ikatulo ini ha serye han mga pagpapahiaran nga iginlansar ha dirudilain nga subrehiyon. Kaparte ini han mga aktibidad ha pagsalin-urog han ika-50 katuig han pagkatukod han BHB ha maabot nga Marso 29.

Iginbasar an halipot nga kurso o *crash course* ha silabus han mas hilaba nga kurso nga nalastar hin usa kabulan. Ginpahalipot ini ha napulo kaadlaw komo paghahaum ha panmaihaan nga operasyon nga dasmag han mga armado nga pwersa han estado ha rehiyon. Hadton 2018, naabot na ha 13 kabatalyon han Armed Forces of the Philippines, labot pa ha mga yunit han Philippine National Police ngan CAFGU an igintambak ha rehiyon.

Nakatadong an pagpahiaran ha pagpahitaas han pisikal ngan militar nga kapasidad han mga Pula nga mangaraway. Antes igpailarum an mga kadete ha kurso, ginseseguro nga kumpleto an ira pulitikal ngan teoretikal nga pag-aaram ha sakob han hukbo. Ginpartisipar ha pagpahiaran pareho an bag-o ngan may kaihaon na nga mga Pula nga mangaraway agud mapabilin an ira diwa nga mapan-ato.

Kadak-an han mga kadete tikang ha klase nga parag-uma, pero mayda liwat mga kabatan-unan tikang ha syudad. Mayoriya ha ira nakada ha 18-35 ngan haros ikatulo mga babaye.

Ginpangunahan han mga Pula nga kumander ngan mga kadre ha pulitika an pagpahiaran. Tulo nga instruktur ngan usa nga paragsu-baybay an nagpubligay para ini mahimo. Kada adlaw hira nga nag-aases ha dalagan han kurso ngan pag-uswag han mga kadete agud makahimo han mga paghaum.

Nagserbe nga suporta an usa pa nga platon han BHB ngan mga kaapi han milisya han katawhan han hirani nga komunidad. Gin-ataman nira an suplay ngan ginseguro an seguridad. Pira kasemana anay nga nagtirok han bugas, pagkaon ngan iba pa nga suplay para segurohon an 20 kaadlaw nga suplay han kumpanya. Sugad liwat, temprano nga gin-andam han mga instruktur an pusil, mga bala ngan mga gamit panklasrum sugad han *pentel pen*, *folder*, *manila paper* ngan iba pa.

Waray pa man magtikang an pormal nga pagpahiaran, kada adlaw na nga nag-eehersisyo an mga kadete. Nagmamata hira han alas-4 han kaagahon ngan ginhimos an ira mga gamit antes kumadto ha ginhanwanan nga parte han kampo nga nagserbe nga *training field*.

Mayda 12 nga parte an iginlansar nga pagpapahiaran. Kahuman han ehersisyo ha aga, igintutdo an bataan nga kumand ha pormasyon sugad han *drill*, *marching* ngan *manual of arms*.

Ha sumunod nga adlaw, igintutdo an pormasyon pankombat ngan mga maniobra militar ha magkadirudilain nga senaryo han agway. Katuyuanan hini nga tagan-kakayahan an mga mangaraway nga epektibo nga gumios ha panahon han agway.

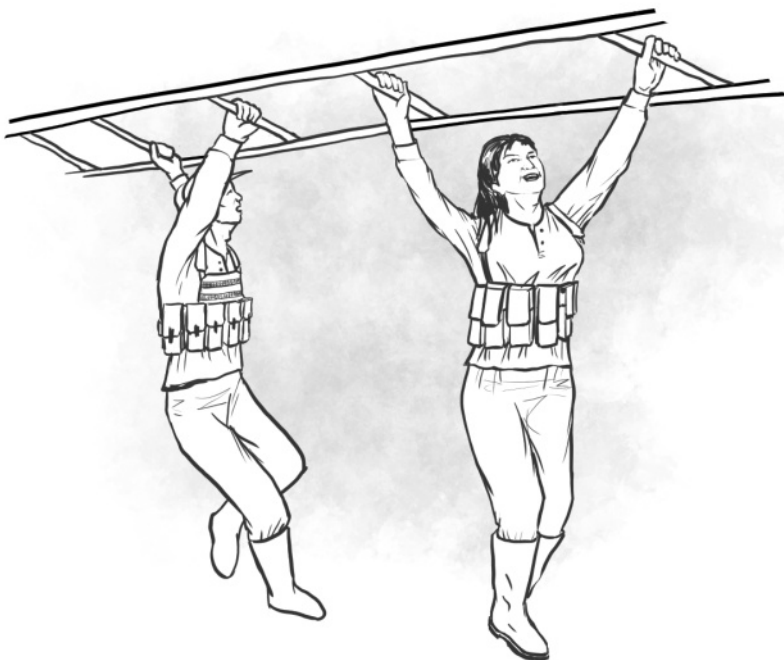
Usa kaadlaw an igintalaan ha pagpahiaran ha indibidwal nga mga kakayahan han mga mangaraway. Gintalaanan naman han sadang nga panahon an mga topiko ha pusisyon ha pagpusil ngan paglabay han granada. Ha pagpadig-on han depensa han hukbo han katawhan, igintutdo liwat an pag-aayad han mga kober, pagtatago ngan pagbutang han mga komoplahe.

Tunga kaadlaw an igintalaan ha pag-aram han mga pamaagi ha pag-salbar ha kasama nga samaran ha agway ngan paghatag han patikang nga bulig. Umagi liwat an mga Pula nga mangaraway ha usa nga *obstacle course* nga mayda 16 nga istasyon. An mga kadete na mismo an naglatag han *obstacle course* gamit an kahoy ngan uway para panhigot. Haros ngatanan han mga gamit ha pagpahiaran tikang la ha palibot, labot ha mga gamit panklasrum.

Komo pag-aplikar ha mga ginadman ha syahan nga mga topiko, naglansar han mga *war game* o simulasyon han mga engkwentro militar giutan han mga Pula nga mangaraway. Dinhi naases an kakayahan han indibidwal nga mga mangaraway ha pagsantop ha mga prinsipyo han mga maniobra, pusisyon ha pagpusil ngan iba pa.

Gintikangan an mga *war game* ha usa nga *dry run* ngan sorpresa nga pagpabuto han pusil. Gilayan nga iginpwesto an syahan nga

"BKPM...", *sundan ha paypay 5*

Natikagrabe nga krisis ha trabaho ilarum kan Duterte

Labaw pa nga naluludlod ha kakurian an kadak-an han katawhan Pilipino dara han paggrabe han dis-employo ha nasud ilarum han rehimen US-Duterte.

Ha igin-gawas nga datos han reaksyunaryo nga guberno diri pa la maiha, linuros hin 387,000 an ihap han mga Pilipino nga may trabaho tikang 41.8 milyon hadton Enero 2018 ngadto ha 41.4 milyon ha Enero hini nga tuig. Tikang 1986, may lima nga higayon la nga ginuti an ihap han mga may trabaho sakob han syahan nga bulan han tuig, duha dinhi ilarum han presente nga rehimen.

Waray kaawod hi Rodrigo Duterte nga nagpinanhambog nga nakahimo an iya rehimen han 825,000 nga bag-o nga trabaho hadton 2018 nga waray igkunsidera an pagkawara han masobra 663,000 nga trabaho hadton 2017. Baga-baga hin nahingalimot hiya nga ini an pinakadako nga pagluros han empleyo ha sakob han 20 anyos. Ha syahan nga

duha katuig ni Duterte, nakahimo la han 81,000 trabaho kada tuig, pinakahimubo tikang pa hadton 1986 ngan hirayo nga mas guti ha tinuig nga 836,000 tikang 2007.

Iginpanhambog liwat han rehimen nga nailista hadton naglabay nga tuig an pinakahimubo nga tantos han dis-employo (5.3%) sakob han upat nga dekada. Atubangan han dirudiretso nga pagluros han nahihimo nga bag-o nga trabaho, baga urusahan an paghimubo hini nga tantos (tikang 5.7% hadton 2017 ngadto ha 5.3% hadton 2018 ngan 5.2% hadton Enero 2019) ngan han ihap han waray trabaho (tikang 2.4 milyon hadton 2017 ngadto ha 2.3 milyon hadton 2018 ngan 2.2 milyon hadton Enero 2019).

An tinuod, an pagguti han dis-employo resulta la han usa nga ma-

niobra ha estadistika. Agud paguti-an an tantos han dis-employo, ginpagawas nga mas guti an kabug-usan nga ihap han mga trabahador agud gumawas nga mas guti an porsyento han mga waray trabaho. Hadto pa nga 2005, waray na ihapa an gin-ngaranan nga "discouraged workers" o adton unom kabulan na nga waray pakabuhian ngan nadiri na ha pagpamiling han trabaho. Tikang 1986, nailista hadton Enero an pinakahimubo nga tantos (60.2%) han mga Pilipino nga may trabaho o namimiling han trabaho tanding ha kabug-usan nga ihap han populasyon nga may-ada edad 15 tipaigbaw. Karuyag sidngon, an iginpanhambog nga paghimubo han tantos han dis-employo diri pa tungod kay damo an nakabiling han trabaho, kundi tungod kay ura-ura kadamo na an nawarayan han pag-laum nga makabiling han trabaho.

"Disempleyo...", *sundan ha paypay 6*

"BKPM...", *tikang ha paypay 4*

iskwad agud "makigbalyuay han buto." Dinhi nakita an gilayon nga baton ngan kaandaman han mga mangaraway ha sugad nga senaryo.

Ha urhi nga parte, ginpahiara an mga Pula nga mangaraway ha tama nga pagsayt han pusil ngan mga prinsipyo ha pagpabuto hini. Mayda tulo nga ehersisyo para mahiara ha pagsayt han pusil—ini an mga *cut-out*, *aiming bar* ngan *triangulation*.

Ha pagpapabuto han pusil, sigon ha mga instruktur, ginkikinahanglan nga mahiara anay an mga mangaraway ha pagpabuto han kalibre .22 nga riple antes an higtaas nga kalibre han pusil. Labot ha ginkikinahanglan nga kontrolon an paggamit han bala, ginpapahiara hira ha tama nga paginhawa, pagsayt ngan pagkablit ha pusil.

Regular nga nag-aases an mga nagpahiara nga ginbahin ha mga iskwad. Ha usa nga pag-aases, nakita han mga kadete an epektibo nga pamaagi han mga instruktur nga hinaum ha indibidwal nga kapasidad han mga mangaraway. "Mayda tulo nga klase han mga nagpapahiara—an mga abante, butnga ngan relatibo nga nauurhi. Ginkikinahanglan igbasar an pagtututdo ha indibidwal nga balitang agud makadungan an ngatanan," sigon

kan Ka Tino, usa ha mga instruktur.

Ha kaluyo nga bahin, nagdedepende ha hitaas nga diwa ha pulitika han mga kadete an ira pagsunod ha instruksyon ngan pag-atubang ha mga ayat, labina ha mga pisikal nga pagtreyning. Hitaas an ira kasantupan ha kama-hinungdanon han pagpahiara ngan pursigido an panalinguha nga lapayan an anuman nga kakurian ngan kapagalan. Katuyuanan hini nga abuton an usa nga hitaas nga balitang han disiplina ha han-ay han mga Pula nga mangaraway agud magkamay-ada han "usa nga kumpas, usa nga paggios" an platon.

Ha mga panahon nga bakante, naghihimo an mga iskwad han kada ira nga rebyu ngan pagpahiara ha *obstacle course*. Ginbubuligan han mga upisyal an pipira ha mga kasama nga relatibo nga nauurhi ngan nakukurian.

Kaparte la an halipot nga kurso ha dirudiretso nga pagpapahiara ngan pag-aaram han platon. "Diri naukoy dinhi an pagpahiara naton. Kada adlaw padayon kita nga magpahiara atubangan ha mga aktwal nta sitwasyon komo mga Pula nga mangaraway," pagtapos han usa nga instruktur.

AB

"Disempleyo...", *tikang ha paypay 5*

Kun gagamiton an kadaan nga depinisyon han dis-empleyo ngan idugang an ihap han mga gintanggal hini ha estadistika, maabot ha 9.8% an tinuod nga tantos han dis-empleyo hadton Enero. Naabot naman ha 4.5 milyon an ihap han waray trabaho o halos doble han ginpagawas ni Duterte. Diri pa upod dinhi an masobra 6.7 milyon nga trabahador nga gin-ngaranan nga "underemployed" o kulang an trabaho, nga ha pagkatinuod waray trabaho.

Pinakagrabe an destroso han krisis han dis-empleyo ha sektor han agrikultura. Tikang 10.9 milyon nga may trabaho hadton Enero 2018, nawarayan ini han 1.7 milyon trabaho ngadto ha 9.2 milyon hadton Enero han presente nga tuig. Piho nga maguti pa ini ha tidaraan nga mga tuig dara han pagpapatum ni Duterte ha Rice Import Liberalization Law ngan pagpabuylo niya ha hiluagan nga kumbersyon han mga tuna nga agrikultural nga

PAGLIIT NG BILANG SA PWERSA NG PAGGAWA

Ramos 1997
529,000
Arroyo 2005
270,000

Aquino 2014
1.5 MILYON
Duterte 2017
1.3 MILYON
Duterte 2019
387,000

hiluagan nga napatay ha pakabuhi-an han mga parag-uma.

Samtang, ginbawi la an pagguti han empleyo pinaagi han paghimo han 490,000 nga bag-o nga trabaho ha subsektor han konstruksyon nga bantog ha paghimo han mga temporaryo nga kontraktwal nga trabaho; ngan 328,000 ha subsektor han pampubliko nga administrasyon nga posible dara han tihakirani nga eleksyon nga

mid-term.

Atubangan han natikagrabe nga krisis han dis-empleyo, kadungan han paggrabe han krisis ha pakabuhian, waray na iba nga mapipilian an katawhan kundi sulsugon an dalan han militante nga pakigbisog. Ginkikinahanglan nga labaw pa nga atuhan an mga palisiya nga neoliberal nga napatay ha trabaho ngan nagluludlod ha masa nga anakbalhas ha kakurian. AB

Presyo han lana, padayon nga nasirit

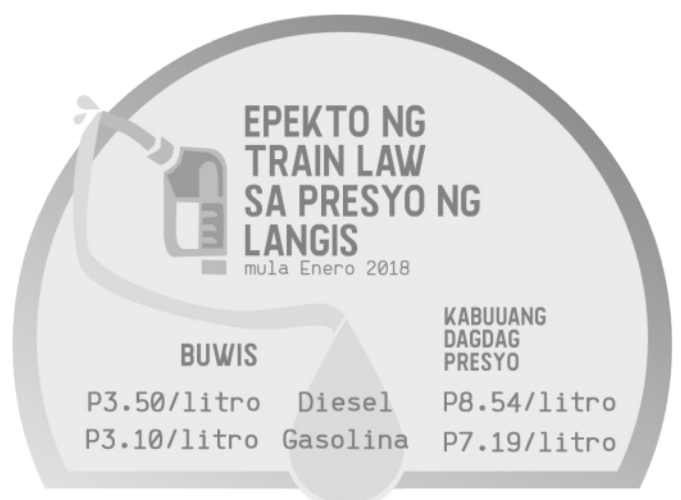
NAGHITAAS AN PRESYO han mga produkto nga petrolyo ha lokal nga merkado sakob han unom nga magkasurunod nga semana. Hadton katapusan nga semana han Pebrero, umabot na ha P43.44/litro an presyo han *diesel*, P52.69/litro an gasolina, ngan P51.09/litro an *kerosene*.

Labot ha paggios han presyo han lana ha pankalibutan nga merkado (paghitaas han \$22.25/bariles ha presyo han *diesel*, ngan \$18.50/bariles ha gasolina tikang Enero tubtub Pebrero 2019) ngan an pagluya han piso kontra dolyar (han P0.59 ha pareho nga panahon), nagpabilin nga usa ha mga nanguna nga sangkap ha paghitaas han presyo han krudo ha lokal nga merkado an dugang nga buhis nga ginpatok han rehimen ilarum han TRAIN (Tax Reform for Acceleration and Inclusion).

Ha kabug-usan, tikang han igpatuman an nasering nga balaud hadton naglabay nga tuig, humitaas han P8.54/litro an presyo han *diesel*, P7.19/litro an gasolina, ngan P6.42/litro an *kerosene* ha Metro Manila. Kun paggios la han presyo ha pankalibutan nga merkado ngan an pagluros han balor han piso an pagbabasaran, mabagsak an presyo han *diesel* ngadto ha P38.40/litro ngan han gasolina ngadto ha P48.60/litro. Nagpabilin nga hitaas an presyo han mga produkto nga petrolyo tungod ha iginpatok nga buhis nga P3.50/litro ha presyo han *diesel* ngan P3.10 ha gasolina subay ha balaud nga TRAIN.

Kun susumahon an epekto han iginpatok nga buhis han TRAIN ngan an anay *value-added tax* (VAT) ha mga produkto nga petrolyo, malutaw nga nadugngan an presyo han *diesel* han P5.04/litro, gasolina han P4.90/litro, ngan *kerosene* han P4.48/litro tikang hin igpatuman an balaud hadton naglabay nga tuig.

Sigon ha Ibon Foundation, pinakamakusog an hampak hini nga paras-anon nga buhis ha mga kablas tungod kay ura-ura nga himubo ngan diri nakabubuhi an ira kita. Gin-ayat han Ibon an rehimen nga temporaryo nga igsuspendir an mga iginpatok nga buhis ha lana han TRAIN ngan buhion an papel hini ha pagtatalaan han presyo han lana ha lokal nga merkado. AB

Mga trabahador, ginpirit magbul-iw ha trabaho

PWERSAHAY NGA GINPAPIRMA han mga elemento han 71st IB an 153 nga trabahador han Musahamat Farms ha Pantukan, Compostela Valley agud pagawason nga nagbul-iw hira ha ira mga trabaho hadton Marso 8. Kaupod ha mga pwersahay nga ginpabul-iw an presidente ngan bise-presidente han unyon nga hira Esperidion Cabaltera ngan Richard Genabe, ngan sekretarya han unyon nga hi Ronald Rosales. Antes hini, ginsikmit han militar an tulo ngan gintortyur hadton Pebrero 27.

Samtang, ginkundenar han Concerned Artists of the Philippines an ilegal nga pag-aresto han mga pulis kan Alvin Fortaliza hadton Marso 4 ha Guindulman, Bohol. Hi Fortaliza usa nga lider han Bol-anong Artista nga may Diwang Dagohoy (Bansiweg) Bohol Cultural Network ngan kaapi han Anakpawis Partylist. Nangangampanya hiya ha merkado han Guindulman hin gin-aresto.

Mga estudyante han UPLB nagwalk-out

GINAWAS HA IRA mga klase an maabot 200 nga estudyante han University of the Philippines-Los Baños (UPLB) hadton Marso 8 agud iprotesta an kawaray-aksyon han administrasyon han unibersidad ha ira mga reklamo. Kalakip dinhi an presensya han mga sundalo ha kampus, an *Red-tagging* ha mga aktibista ngan mahinay nga pagkarawat ha mga estudyante nga naurhi ha *enrollment*.

Kasumpay ha urhi, kinahanglan kilal-on han unibersidad an kakurian han damo nga estudyante nga dayon nga makabayad han matrikula, hinungdan kun kay ano nga diri dayon makag-*enroll* an kadam-an han 500 nga estudyante. Diri ngatanan han mga estudyante an sakop han libre nga matrikula, sering nira, sanglit nagpapabilin an problema han hitaas nga mga baraydan bisan ha mga pampubliko nga unibersidad.

Ha UP Diliman, ginkundenar han mga estudyante an panarhug han usa nga ahente han paniktik han rehimen. Ginkadto han nasering nga ahente an balay ni Ralph Baguion, tagapangulo han konseho han UP College of Engineering, ngan igin-agi ha iya pamilya an tarhug nga papatayon hiya.

Adlaw han kababayin-an, ginhandum

GINHANDUM HA MAGKALAIN-LAIN nga parte han Pilipinas an Internasyunal nga Adlaw han Kababayin-an hadton Marso 8 pinaagi han pagsayaw ngan mga protesta.

Ha Metro Manila, gatus-gatos nga kababayin-an ngan ira mga tagsuporta an nagtirok atubangan han Malacañang agud suknaon an macho-pasista nga rehimen US-Duterte ngan igpanawagan an pagbasura ha iya mga patakaran nga anti-kataghan. Nanguna dinhi an balaud nga TRAIN nga dugang paras-anon han kababayin-an.

Ha Baguio City, nagkaada hin mga pagtitirok an kababayin-an kun diin ginpaabat nira an ira pagkakaursa pinaagi han pagsayaw. Ha Isabela, umabot ha 8,000 an nagtirok para ha okasyon. Pinartisiparan an katitirok han mga tinaglawas han Gabriela Women's Party.

Ha Aklan, gatus-gatos an inupod ha katitirok. Nagkaada liwat hin mga katitirok ha Davao City, Cagayan de Oro City ngan Bukidnon.

Mga sibilyan nga Moro, biktima han militarisasyon

DIRI MAMENOS HA 3,295 pamilya nga Moro o haros 16,000 sibilyan an napiritan nga mag-ebakwet tikang ha ira mga komunidad ha lima nga bungto ha Maguindanao durot han grabe nga atake han Armed Forces of the Philippines (AFP) Joint Task Force Central tikang hadton Marso 11.

Nakada yana an mga pamilya ha mga sentro han ebakwasyon ha mga bungto han Shariff Saidona Mustapha, Shariff Aguak ngan Datu Salibo.

Diri pa upod ha ihap han mga bakwet an mga nag-ebakwet ha mga barangay han Datu Saudi Ampatuan ngan Datu Piang. Iginsumat liwat han mga organisasyon ha kawang-gawa nga damo pa nga pamilya an naipit ha mga komunidad ha nasering nga duha nga bungto tungod kay ginsadhan han AFP an mga kalsada.

Anay na nga nabiktima an mga residente han Maguindanao hadton Septyembre 2018, han ginbomba ngan ginkanyon han Joint Task Force Central an pareho nga mga bungto nga nagresulta ha upat nga kaswalti nga sibilyan ngan yukot-yukot nga pamilya nga napiritan nga

gumikan.

Tikang han umatake an AFP, dirudiretso an paghulog han bomba han mga *fighter jet* ngan helikopter han Philippine Air Force. Kadungan liwat hini an panganganyon han mga *howitzer* ngan pangatake han mga sundalo ha mga barangay. Iginrason han AFP nga target kuno nira an mga kampo han Bangsamoro Islamic Freedom Fighters (BIFF) nga pumatay ha tulo nga sundalo hadton Pebrero 28-Marso 3.

Sigon naman ha BIFF, nagdependa la hira kontra ha mga atake han AFP. Ginbabantayan pa nira ha presente an hingaradtuan han bag-o nga tindog nga Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM). Kaparte han pakete han pagtukod han BARMM an hul-os nga pag-dis-arma han Moro Islamic Liberation Front (MILF) pag-abot han 2021-2022. Ginlalauman nga 12,000 nga mangaraway han MILF an masurender han ira armas yana nga tuig, ngan kadugangan nga 35% ha 2020.

AB

Pakyas an gerra han US ha Afghanistan

Hini nga tuig, duha kabeses na nga nakignegosasyon an US ha Taliban, an nangunguna nga armado nga grupo nga kaaway hini ha Afghanistan, ha usa nga proseso nga nadiri hini nga tawagon nga ertestorya pankamurayawan. Ini kahuman an 18 tuig nga pagbuhos hini han tropa, gamit ngan pondo ngan ha luyo han pabalik-balik nga panumpa han US nga diri ini makignegosasyon ha mga "terorista nga grupo."

Manipis nga tahub an nasering nga negosasyon para ha diretso nga pag-atras han mga tropa nga US ha nasud. Pagmatuod ini ha hul-os nga pagkaperdi han US ha hadto pa man gin-ngaranan na nga "gerra nga diri maidadaug." Kabalyo han pag-atras han mga tropa nga Amerikano, iginsaad han Taliban nga diri hini tutugutan nga gamiton an Afghanistan komo base han internasyunal nga kagiusan nga "militante," usa nga termino nga gin-gamit agud likyan an pulong nga "terorista." Waray sumugot an Taliban nga pumartisipar ha negosasyon an lokal nga gubyrno nga iginkonsidera hini nga niyutiyo han US.

Gin-atake han US an Afghanistan kahuman an terorista nga panmomba han grupo nga Al Qaeda ha US hadton Septyembre 11, 2001. Waray bisan usa ha mga gin-akusaran an Afghan ngan diri liwat aktibo nga ginsusuportahan han nasud, o bisan han Taliban, an Al Qaeda hiton nga panahon. Sugadpaman, iginrason han US an pagbase didto han Al Qaeda ngan lider hini nga hi Osama bin Laden, ha kabukiran han Afghanistan agud atakihon an nasud, rub-on an imprastruktura hini ngan igpatok dinhi an "demokrasya nga Amerikano." Waray kaso bisan kun mas dako nga parte han pagpapalano ngan pagpahiaran han mga nanmomba ha US ginhimo ha Germany, Pakistan ngan US mismo. Hadton 2011, ginpatay han mga ispesyal nga tropa han US hi bin Laden ha Pakistan. Ha luyo han deklarasyon hini nga naperdi na an Al Qaeda hadto nga panahon, nagpabilin an mga tropa nga US ha Afghanistan.

Agud tagan-katadungan an baga-baga diri nahuhuman nga gerra ha Afghanistan, pabalik-balik nga iginpanhambog han US an kunohay mga pagdaug han gerra ngan

estrategiya hini sakob han haros duha kadekada. Gin-gamit hini an nasud agud bug-uson an doktrina nga gin-ngaranan hini nga "kumprehensibo nga estratehiya kontra ha kontra-insurhensiya" nga ginhimo nga upisyal nga giya ha pagpuyopoy ha mga armado nga pag-ato ha iba pa nga parte han kalibutan, kaupod ha Pilipinas.

Napasakob ini nga doktrina ha dokumento nga US Government Counterinsurgency Guide nga igin-gawas han Department of State hadton 2009. Dinhi, iginplastar an upat nga sangkap agud resolbahon an armado nga banggaay ha gin-ngaranan nga "whole-of-society," ngan "whole-of-government approach" nga gin-gamit ha Afghanistan.

An eksperyensya nga Afghan

Brutal, kurap ngan kriminal an nagin porma han "gerra kontra-insurhensiya" han US ha Afghanistan. Gin-gamit hini an bug-os nga kusog han pwersa militar, mga pribado nga kontraktor ngan niyutiyo nga hukbo diri la kontra ha Taliban, kundi ha bug-os nga sibilyan nga populasyon. An Taliban usa nga *network* han mga armado nga grupo nga nagamit han mga taktika nga gerilya ha pag-ato. Sigon ha sumat han US, karawat han damo nga Afghan an Taliban komo alternatibo ha brutal ngan kriminal nga mga *warlord* nga naghadi ha nasud tub-tub dekada 1990.

Kabakyang han mga pwersa panseguridad an niyutiyo nga gubyrno nga igintukod han US ngan ginkomponer han mga kriminal

ngan kurap nga pulitiko. Ini nga gubyrno an nagin kabakyang liwat han dagko nga kompaniya nga US nga naghakin ha magtambok nga kontrata nga pampubliko agud tindugon an bataan nga imprastruktura nga ginruba han mga tropa ngan edro nga Amerikano.

Ha proseso han pagpatuman han estratehiya nga kontra-insurhensiya, gintambak han hadto anay rehimen ni Barack Obama an haros 70,000 nga dugang nga tropa ha nasud agud pakusgon an pwersa kontra ha Taliban. Tikang ha 30,000, dinako ngadto ha 100,000 an ihap han mga Amerikano nga sundalo hadton 2009-2011. Labot pa hini an dugang nga 30,000 nga mga sundalo tikang ha mga nasud ha Europe (prinsipal tikang ha UK ngan Germany) nga kaapi han North Atlantic Treaty Organization (NATO) ngan gatos kayukot nga lokal nga pwersa panseguridad han niyutiyo nga estado.

Ha luyo han pagdulok han langyawanon nga tropa, nagpabilin nga patas an kahimtang han duha nga gapil tikang 2009 tipaunhan, sigon mismo ha datos han US. Samtang dinako an ihap han mga dayuhan nga tropa ha nasud, labaw liwat nga dinamo an mga opensiba han Taliban ngan naidudurot hini nga mga kaswalti han han-ay han ira pangontra. Ha bug-os nga 17 katuig, gintantiya nga aada ha 2,400 sundalo nga Amerikano an napatay ha Afghanistan, samtang maabot ha 1,100 an napatay ha mga sundalo nga European ngan 1,700 ha mga pribado nga kontraktor. Hadton 2014, han tikangan han US an pag-atras han dako nga bulto han mga tropa hini, iginbirik han Taliban an mga atake hini ha lokal nga mga pwersa. Gintantiya nga maabot ha 45,000 nga sundalo han papet nga gubyrno an napatay sakob la han upat katuig.

Waray lugar o komunidad an

hul-os nga nakontrol han US, bisan ha Kabul, kabisera han nasud. Waray liwat naisumat nga hul-os nga naperdi nga yunit an Taliban, bisan kahuman han susrunod nga mga panmomba ngan tagdagko nga mga operasyon militar. An pinakanaamkon la han US nga teritoryo amo an mga tuna nga gintindugan han ira mga kampo, ngan nahimumutangan han ira mga mortar ngan kanyon. Ha higrayo nga mga lugar, ginbantayan han Taliban an pagsakob han mga tropa nga Amerikano tungod kay nangangahulugan ini han pagbuhos han higamit militar ngan ayuda nga direkta nila nga mapahimulsan.

Imbes nga makontrol an populasyon, labaw pa nga ginpalarab han US an kangalas han mga Afghan durot han ura-ura kadamo nga kaso han pangangabuso han mga tropa nga Amerikano. Samtang nagtikadamo an mga sundalo han US, nagdadamo liwat an ira mga krimen. Ha tantiya han United Nations tikang 2009, inabot na ha 100,000 nga sibilyan an napatay ha mga atake han mga sundalo, helikopter ngan edro han US. Kada tuig nahitaas an ihap han mga kaswalti nga sibilyan. Masobra usa kamilyon nga Afghan an napa-ebakwet durot han panrumpag han ira mga komunidad ngan napiritan nga mangukoy

ha mga sentro han ebakwasyon sakob han nasud. Mayda dugang pa nga pipira kamilyon nga *refugee* an napalayas ngadto ha Iran, Pakistan ngan mga nasud ha Europe.

Kadungan hini, labaw nga nagkukuri an kinabuhi han mga Afghan ha luyo han pagbuhos han US han \$130 bilyon nga pondo para ha "rekonstruksyon." Bilyun-bilyon nga dolyar an waray-awod nga iginburusa han mga kurap nga upisyal han gubyerno nga Afghan, sugad liwat han mga upisyal militar hini. Ha kakusgon han gerra, napamatud-an nga 80% han iginpanhambog han US nga natukod nga mga eskoylahan ngan *health center* diri tinuod. Nabuksas liwat nga an iginparayaw nira nga milyun-milyon na nga kabatan-unan nga babaye nga Afghan nga nakag-aram durot han mga reporma nga iginduso hini ha niyutiyo nga gubyerno hinimu-himo la nga mga numero.

Waray nagin matuod-tuod ha mga Afghan an mga proseso nga iginpatok han US agud magin demokratiko kuno an nasud. Putos han panlimbong ngan anomaliya an duha nga eleksyon nga ginhimo hini agud pilion an mga lider han niyutiyo nga estado. Pinaagi hini nga mga eleksyon, nakapwesto ha gubyerno an mga pamilya nga kilalado komo pinakadagko nga *drug*

lord ha nasud. Nagin instrumento pa an mga tropa nga Amerikano ha panmatay ha mga kaaway nga sindikato han mga ginpalingkod hini ha pwesto. Ha bug-os nga okupasyon han US, kada tuig an pagdako han ani han poppy, an tanom nga gin-gagamit ha produksyon han ilegal nga droga nga heroin, ngan humitaas an kita tikang ha ilegal nga pagbabaligya hini.

WARAY NAGPULOS ha gerra ha Afghanistan kundi an higante nga kompaniya nga militar-industriyal han US nga nakakwarta tikang ha pagbaligya han milyun-milyon nga bomba, bala ngan gamit-militar nga iginbuhos ha gerra. Kadungan nga nagriko an mga pribado nga kontraktor ngan mga ginbabaydan nga sundalo nga gin-gamit komo mga tagdepensa ha higtaas nga upisyal nga Amerikano ngan ira mga kakunsabo ha niyutiyo nga gubyerno nga *warlord* ngan lider han mga sindikato ha droga.

Ha pagtapos han gerra ngan okupasyon han US ha Afghanistan, naatubang an katawhan dinhi ha grabe nga ayat ngan pag-ato. Ruba an bataan nga imprastruktura ngan kalibungan durot han dekadang na nga gerra. Atrasado an lokal nga produksyon ngan haros waray pakabuhian an katawhan. **AB**

Bangkarote ngan kurap nga estratehiya han kontra-insurhensiya

Diri direkta an okupasyon han mga tropa nga Amerikano ha Pilipinas kundi klaro an kontrol ngan direksyon hini ha lokal nga programa nga "kontra-insurhensiya."

An Counterinsurgency Guide han US an ginbasaran nga dokumento han "whole-of-nation/government approach" nga balayan han mga kampanya nga mapanmuy-poy ha nasud ha naglabay nga dekada—tikang ha Oplan Bayanihan han rehimen Aquino tubtub ha Oplan Kapayapaan ngan National Internal Security Plan (NISP) han rehimen US-Duterte.

Ha presente, nakada ini ha porma han National Task Force (NTF) to End Local Communist Armed Conflict nga igintindog pinaagi han Executive Order 70 hadton 2018.

Ginpapaserbe han NTF, nga ginpamunuan ni Rodrigo Duterte ngan ginkomponer han iya mga heneral, an mga programa ngan pondo han mga ahensya han gubyerno agud perdhon an "insurhensiya."

Puro nga inamasang an igindeklara hini nga katuyuanan han "pagdudul-ong han mga bataan nga serbisyo, paghahatag han empleyo ngan mas maupay nga kalidad han panginabuhi" ha mga lugar nga apektado han armado nga agway. Iginpailarum hini an paghahatag han mga lokal nga gubyerno han mga bataan nga serbisyo ha mga

operasyon militar ngan iginlusot an presensya ngan okupasyon han mga sundalo ha mga komunidad ngan baryo ha tahub han burukrasya sibil.

Nakatungtong an programa han NTF ha buwa nga damo na nga kaapi ngan tagsuporta han Bagong Hukbong Bayan an "sumurender." Iginpanhambog han AFP hadton Enero nga nakada ha 12,000 na ha ira an napasakob ha E-CLIP, an programa nga naghatag han pondo nga pakabuhian ha mga "nagbalik-loob." Waray kamatuoran ini nga ihap, nga tinuyo nga ginpadako agud makuha ngan maibursa han mga upisyal-militar an pondo. **AB**